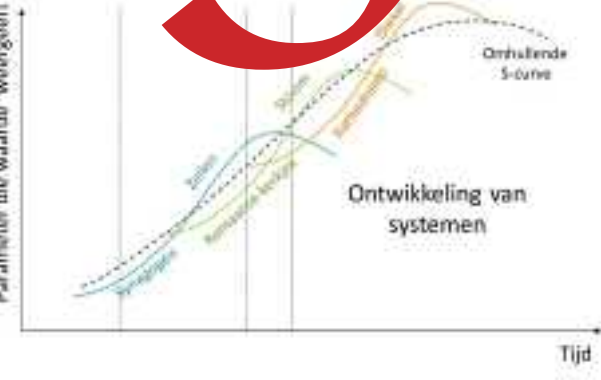

G

Geandeweï

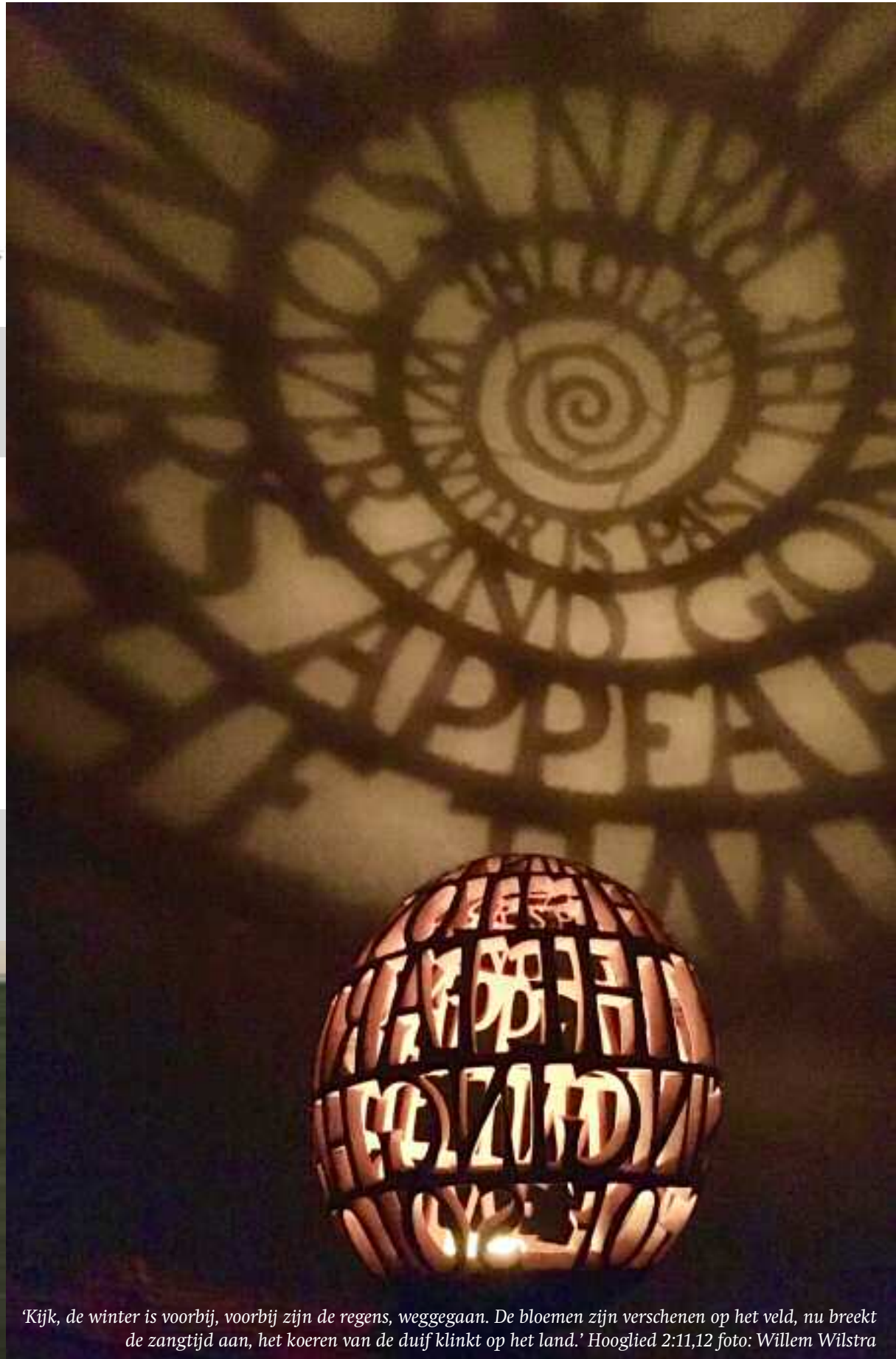
De S-curve

De stem van de overkant

Geloofsgetuige:
Felicia Langer

'Kijk, de winter is voorbij, voorbij zijn de regens, weggegaan. De bloemen zijn verschenen op het veld, nu breekt de zangtijd aan, het koeren van de duif klinkt op het land.' Hooglied 2:11,12 foto: Willem Wilstra

Column Ad en Ria Vermeulen

De S-curve

Dit wordt onze op één na laatste column. Ria en ik geven graag gehoor aan de algemene oproep van de redactie van *Geandeweis* om ruimte te maken voor vers talent want, zoals de auteur van Prediker 3 al aangaf: alles heeft een uiterste houdbaarheidsdatum. Dat geldt ook voor columnisten.

In het bedrijfsleven heeft de gemiddelde manager niet het geduld om de poëzie van Prediker tot zich te nemen. Daarom wordt daar gebruik gemaakt van een grafiek: de S-curve of in hedendaags Nederlands: de *Product Life Cycle*. Deze S-curve laat voor een product verschillende fasen zien: Conceptie, Geboorte, Groei, Volwassenheid, Verval. (zie het plaatje op de voorpagina, red.)

'Verval' heeft voor mij een gunstige betekenis want het is een uitdaging om het product te vernieuwen. Kijken we naar de aandrijving van schepen, dan zien we een ontwikkeling van roeiriemen naar zeilen, stoommachines, dieselmotoren, naar wie weet wat in de toekomst haalbaar is. Het boeiende is dat al die afzonderlijke S-curves samen weer een nieuwe S-curve opleveren. Waarom zou dit voor niet voor de kerken in onze joods-christelijke traditie kunnen gelden? Komend vanuit heilige offerplaatsen, via synagogen, huiskerken, romaanse kerkjes, kathedralen enzovoort moeten we erkennen dat onze joods-christelijke traditie nu voor de uitdaging staat om zich vanuit een stadium van verval te vernieuwen. Op de vraag: 'Hoe dan?', bestaat geen pasklaar antwoord maar we hoeven dit ook niet op goed geluk proberen op te lossen.

We staan in een joods-christelijke traditie en we kunnen de evolutie nagaan in wat mensen in de loop der eeuwen heeft bewogen om zich door de grote verhalen te laten inspireren.

Tegelijkertijd worden we meegezogen in een technologische evolutie. De joodse filosoof Yuval Noah Harari wijst er in zijn boeken op wat de gevolgen voor een individu kunnen zijn in een tijdperk van kunstmatige intelligentie, biotechnologie, klimaatverandering en cyberoorlog. Het is een pessimistisch beeld, waarin wordt geschetst hoe een grote groep van totaal overbodige mensen kan ontstaan. In zo'n tijdperk wordt een plaats waar mensen, als geliefde personen, rechtop worden gezet een bikkelharde noodzaak.

350 woorden schieten te kort om dit verder uit te werken, maar wellicht ligt hier voor columnisten op de top van hun S-curve een uitdaging om zichzelf opnieuw uit te vinden.

Meditatie Stilte is zendtijd van de Geest

'Ga nu naar een eenzame plaats om alleen te zijn en een tijdje uit te rusten.'

(woorden van Jezus in Marcus 6:31a)

door ds. Gera den Dikken

De stilte zoeken.... Dat valt niet mee in deze tijd. Jaren geleden deed ik mee aan een interessant onderzoek dat ging over geluid en stilte in Nederland. De onderzoekster kwam bij mij thuis en vroeg: 'Kunt u een plek noemen in Nederland waar het écht stil is? Waar u binnen dertig minuten kunt zijn?'

Daar moest ik over nadenken... Ik kende zo'n plek niet. Waar ik ook heen zou gaan, zelfs op 'stille plekken' als de heide hoor je nog het geraas van auto's. We leven in een hectische samenleving met zo veel prikkels, dat het moeilijk is om echt stil te worden. De stilte zoeken... en stil worden. Wat is het belang van stilte voor ons geloofsleven?

God spreekt in de stilte

Jezus trekt zich vaak terug in de stilte (Lucas 4:42). Op de momenten dat hij alleen is, spreekt hij met de Vader. Als Jezus in de woestijn is... als hij bidt welke discipelen hij zal uitkiezen... weg van alle drukte van de mensen. Om in de stilte af te kunnen stemmen op de stille stem van God. God spreekt in de stilte. Stilte is daarom cruciaal voor ons geloofsleven. Als de discipelen enthousiast terugkomen en Jezus vertellen wat ze hebben meegeemaakt, zegt Jezus: 'Ga nu naar een eenzame plaats om alleen te zijn en een tijdje uit te rusten.' (Marcus 6:31a). Wat doet stilte met een mens?

Zoek rust, mijn ziel, bij God alleen

In de stilte breng je je ziel tot rust. Psalm 62:6 zegt het zo mooi: 'Zoek rust, mijn ziel, bij God alleen, van Hem blijf ik alles verwachten.'

In de stilte - bij God - kom je los van al je zwoe-

gen en zorgen. In de stilte kan God tot jou spreken. Je bent even alleen: samen met de Heer. In de stilte bij God, mag je 'zijn'. Niet 'doen', maar 'zijn'. Dat maakt dat stilte zoeken best een hele uitdaging is voor ons mensen... We willen graag bezig zijn, wat het ook maar is. Ik merk het zelf ook.

Als we in de rust bij God zijn, verwachten we het niet meer van onszelf, maar verwachten we de Heer! De tijd tussen Hemelvaart en Pinksteren is een 'stille tijd'. De volgelingen van Jezus doen niets! Ze blijven biddend wachten... en verwachten, dat God zal komen. Dan breekt het Pinksterfeest aan: de komst van de Heilige Geest!

Stilte is de zendtijd van de Heilige Geest

Onze rusteloze samenleving heeft nieuwe vormen en plekken nodig waar stilte is. Want het is moeilijk contact met God te hebben als er geen stilte is. Daarom vind ik het prachtig dat we in ons kerkgebouw De Oase in Drachten een stilteplek gaan openen. Een plek waar mensen in stilte God mogen verwachten. Stilte is de zendtijd van de Heilige Geest. Bidden is niet alleen praten, maar ook luisteren naar Gods stem. Op dit moment trainen we mensen om naar Gods stem te luisteren en met anderen te bidden op deze stilteplek.

U bent overigens van harte uitgenodigd om de opening van het stiltecentrum in de Protestantse Wijkgemeente De Oase bij te wonen op zondag 23 juni om 9.30 uur aan de Ringweg 3 te Drachten.

Ds. Gera den Dikken is predikant van de Protestantse Gemeente te Drachten

Bij de foto op de voorpagina: Willem Wilstra's vriend Ian Evans is houtsnij-kunstenaar. Hij heeft de tekst 'Song of Solomon' (om precies te zijn Hooglied 2:11 en 12) gesneden uit een stam beukenhout die een diameter had van 60 centimeter. Binnenin brandt een kaars zodat de tekst tegen de zoldering is af te lezen. De tekst sluit aan bij Pinksteren, dat ook deels over zaaien en oogsten gaat (zie pagina 4)

Leesooster

Week 25, 16 t/m 22 juni

zondag	Handelingen 4:13-22
maandag	Handelingen 4:23-31
dinsdag	Lucas 7:36-50
woensdag	Lucas 8:1-8
donderdag	Lucas 8:9-15
vrijdag	Lucas 8:16-21
zaterdag	Lucas 8:22-25

De Geandeweis 12
t/m 16 zijn nummers
voor drie weken

Week 26, 23 t/m 29 juni

zondag	Lucas 8:26-39
maandag	Lucas 8:40-56
dinsdag	Lucas 9:1-9
woensdag	Lucas 9:10-17
donderdag	Lucas 9:18-27
vrijdag	Lucas 9:28-43a
zaterdag	Lucas 9:43b-50

Week 27, 30 juni t/m 6 juli

zondag	Lucas 9:51-62
maandag	Psalm 76
dinsdag	Handelingen 4:32-37
woensdag	Handelingen 5:1-11
donderdag	Handelingen 5:12-26
vrijdag	Handelingen 5:27-42
zaterdag	Psalm 42

Kinderverhaal bij Pinksteren

De stem van de overkant

De heilige Geest kan in de wereld om ons heen zijn, in mensen naast ons en ook in onszelf. Sommigen noemen het de stem van het geweten, anderen een innerlijke zekerheid of innerlijke overtuiging. Over de Geest als innerlijke stem gaat 'De stem van de overkant'.

door Stephan de Jong

Maartje Haas was, de naam zegt het al, een haas. Ze had een oma die ziek was. 'Oma, bent u niet bang?' vroeg Maartje. Maar oma Haas schudde het hoofd: 'Nee, ik luister altijd naar de stem van de overkant. Die maakt me rustig. Door die stem van de overkant ben ik niet bang.' Toen ging oma slapen. Een glimlach lag over haar gerimpelde snoet.

Maartje Haas liet oma maar slapen, al had ze een brandende vraag: 'Waar kan ik die stem van de overkant horen die me rustig kan maken?' Dat wilde Maartje graag weten, want ze was vaak zo bang als een haas. De naam zegt het al.

Uil

Opeens hoorde Maartje vaag van binnen een stemmetje: 'Je bent in de oehoelanden ...' Wat had dat nu te betekenen? Had dat met een uil te maken? Maartje ging naar meneer de uil. Deze sliep nog dieper dan oma. Maartje maakte hem wakker: 'Waar kan ik de stem van de overkant horen?' De uil opende een oog en zei alleen: 'Laat me met rust, want ik luister net naar de stem van de overkant. Die maakt me zo heerlijk rustig.' Meteen sliep hij weer verder.

Koe

Even later hoorde Maartje weer dat vage stemmetje van binnen: 'Je bent in de koeientanden ...' Maartje besloot naar de koe te gaan. 'Boe,' zei het beest. Maartje werd boos: 'Je hoeft me niet aan het schrikken te maken! Ik ben toch al bang als een haas, mijn naam zegt het al. Weet u iets over die stem van de overkant? De koe antwoordde: 'Ik zeg alleen "boe" omdat dat zo lekker loeit. De stem van de overkant maakt me zo rustig, dat ik alleen nog maar loei wat ik leuk vind.'

kant die mij misschien rustig kan maken?' Het lieveheersbeestje knikte en wilde verder lopen. Maar Maartje hield hem tegen: 'Vertel dan, waar kan ik die stem van de overkant horen?'

Het lieveheersbeestje keek haar verbaasd aan. 'Weet je dat dan niet? Ik dacht dat jullie hazen zo stil konden zijn.' Maartje keek hem verwonderd aan: 'Ja, natuurlijk kunnen wij stil zijn. Als je bang bent als een haas, houd je je wel stil. Stel je voor dat ik een vos of een wolf wakker zou maken.' Het lieveheersbeestje zei: 'Nou, wees dan eens stil, mevrouw de praat-haas, heel stil, echt stil, muisstil, windstil.'

Maartje hield haar mond en luisterde. Ineens hoorde ze weer het stemmetje van binnen. Maar nu duidelijker. Ze luisterde heel goed en nu hoorde ze het stemmetje heel helder. Het zei niet iets over oehoelanden of koeientanden of roethanden. Het zei: 'Je bent in goede handen.' Op dat moment voelde Maartje zich heel rustig worden.

Stil

'Stil worden, dat is het geheim,' zei het lieveheersbeestje. 'Luister naar je hart, als je daar een stem hoort die je rustig maakt, is dat de stem van de overkant.' Maartje bedankte het lieveheersbeestje voor zijn goede raad. Nooit meer heeft ze die vergeten. Vandaar dat hazen meestal heel stil door het veld lopen.

Die zwarte stippen op de rode rug van het lieveheersbeestje zijn trouwens nooit meer verdwenen.

uit: *de Gelukbrenger*, Stephan de Jong, 2011, Narratio, Gorinchen

Lieveheersbeestje

Maartje Haas werd ook van de koe niets wijzer. Weer klonk het vage stemmetje in haar: 'Je bent in roethanden ...' Maartje begreep er niets van. Moest ze haar handen zwart maken? Ze vond een pot met roet en maakte haar pootjes zwart. Terwijl ze daarmee bezig was, liep er een lieveheersbeestje voorbij. Maartje tikte hem op zijn rug: 'Hé, lieveheersbeestje ...' 'Pas op,' zei het beestje, 'je maakt met je zwarte poten allemaal zwarte stippen op mijn mooie rode rug. Wat moet je van me?'

Maartje Haas zei dat ze vaak bang was als een haas. 'Weet jij iets van de stem van de over-

Byldspraak - Willem Wilstra

Psalm 67 : 3

Jo lof riist op út alle lannen,
elk folk sil bliid Jo hulde dwaan.
De Hear is goed; mei mylde hannen
wol Hy ús d 'ierske vruchten jaan.
God wol om ús tinke, ús syn seine skinke
no en elke kear;
't folk fan fiere oarden, bûcht for syn geboaden,
frezet Him as Hear.

Fedde Schurer

It wurd 'Pinksteren' is ôfliede fan it wurd 'fyftich'. De Joaden fiere dat nammentlik op de fyftichste dei nei harren wichtichste feest Pesach. Yn de tuskentiid sjonge se deistich Psalm 67, sân ferzen en 49 wurden, sân kear sân. Dit lied besjingt dat ea alle lannen God earje sille en dat der in rike rispinge komme mei.

Pinksterfeest en open bloeien

God zaait zijn woorden in ons hart

Vroeger - en ook nu - vieren Joden met Pinksteren het feest van het wonder van groei en bloei. Het feest van het wonder van zaaien en daarna kunnen oogsten: *Want God zaait zijn woorden, zoals de mens het zaad | Gods woorden zijn als zaad, waaruit een rijke oogst ontstaat.*

door ds. Corry Nicolay

Maar er werden vroeger, net als nu, ook door mensen andere worden gezaaid. Woorden van hardheid, van 'ik eerst', van geweld en agressie, van ieder voor zich. Woorden die mensen angstig maken. Ook zulke woorden schieten wortel en groeien uit in mensen. Zulke woorden maken mensen op hun hoede voor elkaar. Zulke woorden maken mensen angstig om hardop op positief te denken, bang om daarop aangekeken te worden. Mensen worden daardoor op hun hoede en onverschillig.

Tot bloei komen

En dan komt Jezus, de Jood waarin God mens is geworden. En door Jezus worden we uitgedaagd om hoopvol en positief te denken. Jezus laat horen en zien: er kan vaak meer dan wij mensen voor mogelijk houden. Jezus laat merken dat God zijn liefde in ons hart zaait, herinnert ons mensen aan prachtige gaven en ta-

lenten die we hebben. Want allemaal hebben we de gave gekregen om onszelf en de ander tot bloei laten komen.

Ondergraven

Maar soms zitten we op een heel ander spoor en daardoor wordt die groei en bloei ondergraven. Dan gebeurt er veel in ons leven wat ons opslokt, we verkrampen erin, verdrinken erin. Jezus laat juist dán zien dat die belofte van groei en bloei onuitroeibaar is. En Jezus gelooft 100 procent dat God door dik en dun met ons meetrokt omdat Gods liefde voor ons solidair en grenzeloos is. Dus tijdens en na ons leven op aarde.

Multicultureel en meertalig

Maar ook vroeger waren er mensen die dachten dat dit alleen maar voor een speciale groep mensen geldt. Daarom openbaart de

Heilige Geest zich op het Pinksterfeest multicultureel en meer-talig. De Heilige Geest wordt verstaan door iedereen, mensen uit vele landen. En is er voor iedereen: u en jij met grote en beperktere vermogens, zoals je bent geschapen. Want ieder mens kan het goede in de ander losmaken, kan de ander tot zegen zijn. Zeker weten.

Gelukkig kunnen onze mensentong en ons hart worden geraakt door Gods Heilige Geest, als wij dat willen. God zaait zijn woorden in ons hart en een rijke oogst ontstaat, voor iedereen, voor heel de mensheid. Ik vind dat geweldig en heel inspirerend. En snappen? Ach ik hoef het niet allemaal te snappen om het toch geweldig en inspirerend te vinden en van harte aan te nemen.

Met liefde wens en bid ik dat u en jij 'de geest' krijgen.

Dorpskerkenbeweging

Toekomst zien in de dorpskerk

Op zaterdag 11 mei werd in het Karmelklooster in Drachten een mooie middag gehouden met gastspreker Leo Fijen. Samen met Anselm Grun heeft Fijen kort geleden een boek uitgegeven met de titel: *Toekomst zien in de kerk*. Zulke woorden maken me, als dorpskerkambassadeur, nieuwsgierig en dus was ik op die mooie zaterdagmiddag in het klooster.

door Jolanda Tuma

In de kapel luisteren we naar een inspirerend verhaal van Fijen dat is opgebouwd rondom negen onderwerpen. Ik herken veel in wat hij vertelt. Daarom wil ik graag aan de hand van de negen punten die Fijen benoemt de situatie van de dorpskerken, zoals ik die heb leren kennen, eens de revue laten passeren.

1: Begin bij God

Het aantal mensen dat op zondagmorgen een dorpskerk bezoekt is afgenomen. Dat is een feit. Men gaat niet meer vanzelfsprekend naar de kerk, mensen kiezen er veel bewuster voor om bij een kerk te horen. En juist daardoor wordt vaak heel bewust nagedacht over het waarom van de kerk. De identiteit van de eigen gemeente, als plek waar God ter sprake komt en waar God present is in woorden en daden, wordt juist in deze tijd weer van groot belang, zo hoor ik om mij heen.

2: De kerk als thuishoek

Na de kerkdienst is er bijna altijd een kop koffie. Als ik met mensen in gesprek ben, vertelt men vaak hoe belangrijk de kerkelijke gemeenschap is. Als plek waar je thuis bent, als plek waar je wordt opgevangen als het leven tegenzit, als plek waar je wordt gezien en gehoord. Men kijkt om naar elkaar en je wordt gemist als je er niet bent.

3: Mensen hebben verlangens

Fijen noemt zeven verlangens: goedheid, hoop, vertrouwen, liefde, God, gemeenschap en schoonheid. Wat me in een kerk altijd opvalt is de zorg en aandacht voor de kerkruimte. Alleen al de wijze waarop de kaars wordt aangestoken en de bloemen een plek krijgen, getuigen van aandacht voor schoonheid. Met de woorden 'In schoonheid word je opgetild' verbeeldt Fijen precies wat in honderden dorpskerken elke zondagmorgen gebeurt.

4: Luister naar de mensen om je heen

De vraag op welke wijze de kerk zichtbaar is in het dorp wordt op allerlei manieren beantwoord: de bloemen gaan naar iemand in het dorp, of men nu wel of geen lid is van de kerk; onze dominee is dominee voor het hele dorp; de namen van alle overledenen worden genoemd op eeuwigheidszondag. Dorpskerken zijn ook als gemeenschap zichtbaar in het dorp.

5: Zorg dat je er bent op scharniermomenten

Doop, huwelijk en overlijden waren dé scharniermomenten die werden beleefd in de kerk. Tegenwoordig is dat anders. Maar wanneer

zo'n scharniermoment toch in een kerkdienst plaatsvindt, is dat een mooie gelegenheid om als kerk present te zijn. Daarnaast zijn er jaarlijks terugkerende momenten, zoals het herdenken van de overledenen of het vieren van kerst, waarop de kerk present kan zijn in het dorp.

6: Doorbreek de sprakeloosheid

God en kerk mogen er tegenwoordig weer zijn, ook in de dorpen. Dit zie je terug in de manier waarop dorpskerken activiteiten organiseren waarin God, geloof en kerk weer ter sprake komen. Bijvoorbeeld door het organiseren van pelgrimstochten, kliederkerk, stiltevieringen, bijbelgespreksgroepen voor niet-gelovigen, et cetera.

7: Belang van een persoonlijke relatie

In een dorp kennen veel mensen elkaar. Men weet van elkaar wie wel en wie niet bij een kerk hoort. Persoonlijke relaties zijn heel zichtbaar in een dorp. Dat is een groot goed maar heeft ook een keerzijde. Het is soms lastig om verbindingen aan te gaan met een openbare school als je namens de kerk komt. En toch is dat wel van groot belang: elkaar persoonlijk kennen. Alleen dan kun je ook iets voor elkaar betekenen.

8: Belang van vrijwilligers

Dorpskerken hebben soms moeite voldoende kerkenraadsleden te vinden, maar aan vrijwilligers is vrijwel nooit gebrek. Er wordt ontzettend veel werk verzet door vrijwilligers in de voorbereiding van de diensten, het verzorgen van het gebouw, het omzien naar elkaar etc. Ook als mensen niet op zondagmorgen naar de kerk komen zijn zij vaak zeer betrokken.

9: Jongeren? Niets mee doen

Tijdens een gemeenteavond werd de zorg geuit dat er geen jongeren meer naar de kerk komen. Even later werd verteld dat de jongeren een actie hadden georganiseerd en duizenden euro's ingezameld voor een goed doel. Jongeren gaan hun eigen weg, ze zitten niet meer om half tien in de kerk maar vinden hun eigen wegen. Geef ze de ruimte en leg hen niet op wat wij, oudere generatie, zo belangrijk vinden. Wees geïnteresseerd in wie zij zijn en wat hen inspireert, je zult nog versteld staan over wat er leeft in die jonge hoofden en harten.

Er is volop toekomst in de kerk!

Jolanda Tuma is dorpskerkambassadeur voor Noord-Nederland. j.tuma@protestantsekerk.nl, (06) 1897 3930

Geloofsgetuige

Felicia Langer

'Het is verboden om stil te blijven. Stille kan ook doden'

* 9 december 1930, Tarnov (Polen)

† 18 juni 2018 Tübingen

Felicia Langer is een getuige van hoop. Ze was een joodse communiste, geboren in Polen. Familieleden die niet naar Sovjet-Rusland hadden weten te vluchten, overleefden de Holocaust niet, zij en haar ouders wel. Ze kon daarom niet veel kwaad horen over Sovjet-Rusland, ook al overleed haar vader in een Sovjetkamp aan ontbering.

Ze trouwde met een Pool die héél zijn gezin was verloren. Samen emigreerden ze naar Israël, uitsluitend omdat ze haar moeder niet alleen wilde laten, want het zionistische verhaal van 'de Terugkeer van het Joodse Volk na tweeduizend jaar' vond ze maar een mythe.

Veel opvang hadden ze niet. Ze leerde zichzelf het Ivriet. De jaren van avondstudie met een kind thuis waren loodzwaar. Ze was lang lid van de communistische partij. En ze werd advocaat. Maar zaken als verdediging van prostituees boeiden haar niet. Ze groeide uit tot belangenhartiger op het terrein van burgerrechten.

Dat lag in de lijn van haar ervaringen. Ze was erg geschokt van de Zesdaagse oorlog, maar dan vooral vanwege het treurige lot van Egyptische soldaten in de woestijn en de platgewalste Palestijnse dorpen. Het ideaal van een onverslaanbare Joodse staat was niet het hare. Zij was een van de eerste Joods-Israëlische juristen die in processen tegen de staat Israël de nek ver uit staken voor Palestijnse burgers uit door Israël bezet gebied. Ze heeft er in 23 jaar tijd een paar duizend verdedigd, waaronder prominente 'vijanden van de Joodse staat.'

In 1990 sloot ze haar kantoor en emigreerde ze naar Duitsland. De reden was niet dat ze niet rijk werd van dit werk. Het werk werd haar onmogelijk gemaakt. En ze vond ook dat haar werk misbruikt werd als vijgenblad om de schaamte van grootschalige ontrecting te bedekken.

In Duitsland kreeg ze uit handen van president Köhler een belangrijke onderscheiding. Dit riep heftige reacties op, in Duitsland en van internationale joodse zijde. Ze werd gebrandmerkt als verraadster en antisemiet. Maar ze wilde juiste een brug slaan. 'Met hart en ziel' was de titel van haar autobiografie. Ze wist dat ze de vrede niet zelf zou meemaken, vertelde ze een interviewster. Maar haar kleinzoon verzekerde haar dat hij die wel zou zien. En zo lijkt ze een beetje op Mozes die het land van de belofte niet zelf mocht binnengaan, maar vanaf de Nebo wel een inkijkje kreeg.

Harmen Jansen

Classis Fryslân

Na de tweede klassicale vergadering (CV) van dit jaar, op 21 mei, geeft de Classis Fryslân graag enkele ontwikkelingen door

Consideraties

Verplicht nummer op de agenda waren de 'consideraties': aan alle classes is gevraagd om te overwegen (considereren) of de wijzigingen in de kerkorde die de synode voorstelt, hun verstandig en goed lijken. Alle gemeenten konden hierover tot 1 mei 2019 reacties inleveren om de classisvergadering van 21 mei te voeden. De 'consideratiecommissie' bepaalde vervolgens de tekst van het voorstel dat werd voorgelegd aan de CV. In de classis Fryslân werd op 21 mei positief geconsidereerd. Wel werd een stap toegevoegd aan het laatste punt (7). Met betrekking tot Ord. 3-5-1 (een wijkpredikant werkzaam laten zijn in een andere dan de eigen wijkgemeente) ziet de CV-Fryslân graag voorgeschreven dat een algemene kerkenraad voor besluitvorming het Breed Moderamen van de classis raadpleegt.

SBKF

De scriba deelde mee dat vrijdag 17 mei de oprichtingsakte is gepasseerd van de SBKF, de Stichting Behoud Kerkelijke archieven in Fryslân. Namens classis Fryslân heeft de scriba zitting in het stichtingsbestuur. Voor het onderzoek naar en behoud van de archieven zei de Provinsje Fryslân enige tijd geleden al financiële ondersteuning toe, maar een formele staat had de organisatie nog niet. Nu dus wel. Na de zomervakantie wordt een werkplan voor de stichting gemaakt.

Kerk. werkers en preekconsent

De afgevaardigden naar de generale Synode gaven aan dat men in de laatste synodezitting (april 2019) bij de bespreking van de mozaïekplekken ook de kleine gemeenten aan de orde heeft gesteld. Daarbij ging het vooral om de bevoegdheden die kerkelijk werkers hebben of kunnen hebben. Daarmee sloten de afgevaardigden aan bij de inhoud van enkele brieven die het Breed Moderamen van onze classis aan de kerkleiding heeft gericht. Het BMCV bepleitte daarin een rol voor de classis bij de aanstelling van een kerkelijk werker en een ruimer terrein voor een preekconsent: een eerste preekconsent voor eigen gemeente en geldig voor twee jaar; in de daaropvolgende verlenging een gebiedsuitbreiding tot de hele classis.

Aanzet tot Beleidsplan

In groepjes bespraken de aanwezigen een zetal onderwerpen voor het nog op te stellen beleidsplan. Classispredikant ds. Beekman kreeg na afloop van de gesprekken de papieren met opmerkingen mee. Het is zijn bedoeling in de zomermaanden een schets van beleid op te stellen.

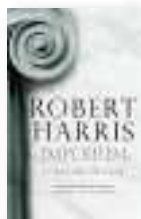
Website classis Fryslân

De classiswebsite <https://classis-fryslan.protestantsekerk.nl> staat nog in de grondverf. De scriba vraagt ieder om activiteiten of bijeenkomsten die voor (een groot deel van) de classis interessant kunnen zijn, ook aan haar door te geven. Het nieuws kan dan op de classisale website worden geplaatst.

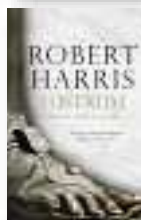
Aanbevolen Cicero en Foar dy

Redacteuren en medewerkers van Geandewei bespreken boeken, cd's of dvd's die ze bij de lezers onder de aandacht willen brengen. Met bijdragen van Aukje de Bildt en Arjen Bakker

Trilogie over Cicero

De afgelopen tijd las ik een trilogie over Cicero, geschreven door Robert Harris. De drie boeken heten: *Imperium*, *Lustrum* en *Dictator*.

Robert Harris laat Tiro, die secretaris is van Cicero, vertellen over het leven van Cicero. Marcus Tullius Cicero (106 - 43 voor Chr.) was een Romeins redenaar, politicus, advocaat en filosoof. Tiro, zijn secretaris, was de uitvinder van het stenografisch. Het knappe en bijzondere aan deze trilogie is dat – voor zover mogelijk – de historische feitelijkheid over het leven van Cicero wordt beschreven in een stijl die als een trein leest. Je bent erbij als de grote Cicero zijn redevoeringen houdt en Tiro ze in zijn stenografisch opschrijft. Je bent

erbij als Cicero mensen verdedigt en mensen aanklaagt. Je bent erbij als hij verbannen wordt en daarna terugkeert naar Rome waar hij de moord op Julius Caesar meemaakt. Heerlijke boeken die je terloops een stuk geschiedenis meegeven en een stuk staatsrecht laten zien uit de tijd van een eeuw voor Christus. En een feest van herkenning als je bekend bent in Rome, omdat je vóór je ziet waar alles zich afspeelt. Mooie boeken voor de zomervakantie. (AdB)

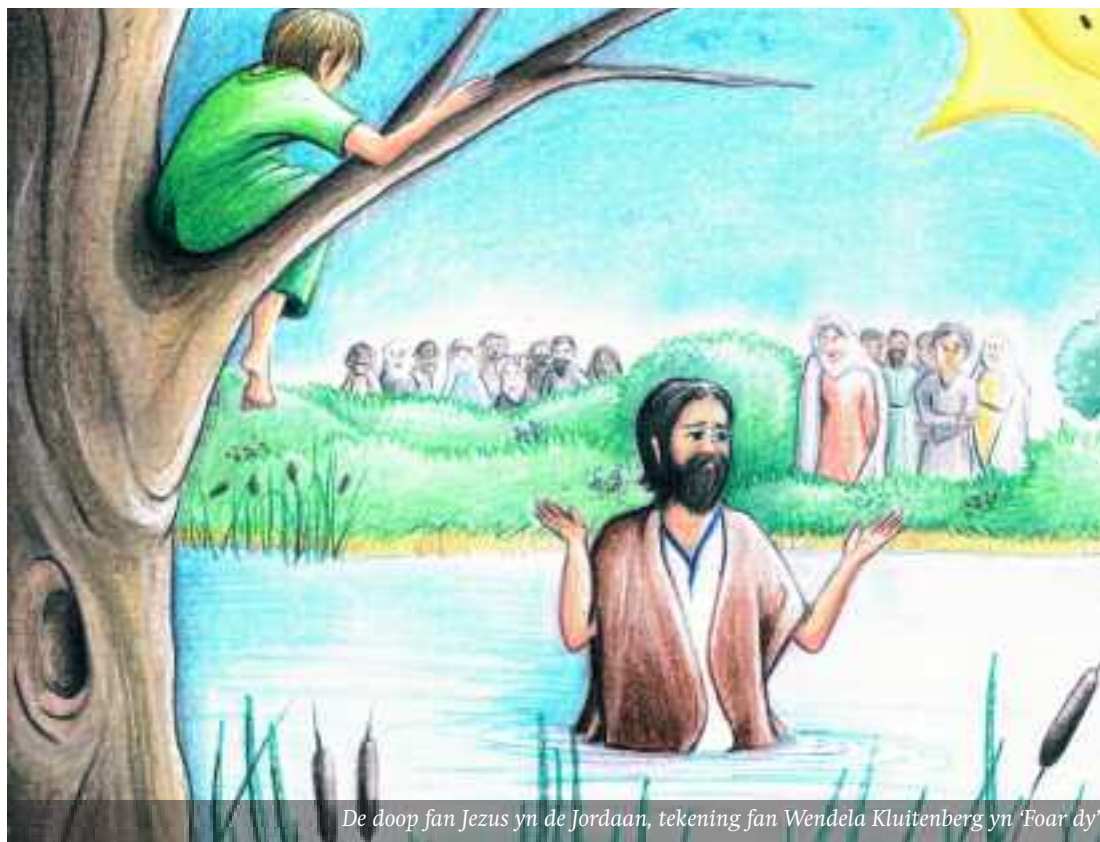
Imperium, Lustrum en Dictator, Robert Harris, Uitg. De Bezige Bij, resp. 16,49, 12,27 en 16,49 euro

Foar dy

Foar dy, de fiifhûndertste útjefte fan 'e Kristlik Fryske Folksbibleteek, hat as ûndertitel net 'bernebibel' mar '20 bibelferhalen'. Dat ûnderskied is mei rjocht: skriuwer Anders M. Rozendal hat net besocht de folsleine bibel gear te fetsjen yn ienfâldige wurden, hy hat tweintich oansprekkende ferhalen brûkt as ynspiraasje foar in eigen oersetting. Dêrby folge er ek net perfoarst de fertelchoarder fan 'e Bibel. Yn it earste ferhaal bygelyks is it paradys fuort al klear en fertelt Adam oan Eva, hoe't it kaam is mei de skepping. Rozendal liet in tal typyske bernebibelferhalen lizze, lykas David en Goliat en de bjusterbaarlike spiziging. Yn stee derfan kin foarlêzen wurde oer ûnder oaren Eliza en de earme widdo en Naaman dy't him sân kear waskje moat yn de Jordaan. Elk ferhaal gong der by ús bern prima yn. En de boartlike en kleurrike tekeningen fan Wendela Kluitenberg makken sels ús lytse fan krekt ien jier entûsjast. As heit miste ik in ferwizing yn lytse letterkes nei it fynplak fan it ferhaal yn 'e Bibel. Dy hie it makliker makke om it orizjineel der noch efkes by te sykjen. Ek fûn ik it hiel apart, dat it stjerren en de ferrizenis fan Jezus behannele wurdt op twa siden yn totaal, wylst foar oare ferhalen al gau seis siden brûkt binne. (AB)

Anders M. Rozendal en Wendela Kluitenberg, Foar dy, 20 bibelferhalen, KFFB, 2019, 12,50 euro

De doop fan Jezus yn de Jordaan, tekening fan Wendela Kluitenberg yn 'Foar dy'

Brieven uit Kiëv (6) Vijftien jaar in Oekraïne

Terugkijken op wat je allemaal beleefd hebt kan heel nuttig en leerzaam zijn. Toen ik voor het eerst in Kiëv kwam, las ik in een reisgids: 'Wie eenmaal hier geweest is, zal altijd weer terugkomen.' Voor zover het mijn geval betrof, hoefde je geen profeet te zijn om dat te voorspellen.

door Klaus van der Grijp

Ik leerde in Kiëv een 'dochter des lands' kennen zoals er geen twee bestaan, en terstond zagen we het helemaal in elkaar! Ik kwam hier eenmaal en andermaal, zoals de reisgids immers ook zei - en na een paar jaar gingen wij trouwen. Alles wat voor een buitenlander in Oekraïne moeilijk en ingewikkeld kan zijn, loste zij voor mij op. Voor haar karige inkomen was mijn Nederlandse pensioen een uiterst welkome aanvulling.

Intussen hoefde ik mijn ogen niet te sluiten voor alles wat er in dit land 'mis' is. Het inkomen van de meeste Oekraïners is niet toereikend om er van te leven. Familieleden zoeken steun bij elkaar, niet alleen financieel, maar ook in hun woonruimte. Drie generaties wonen vaak bij elkaar in een klein appartement en zijn gedwongen om steeds elkaars radio en televisie te verdragen. De hoogte van de pensioenen is er eigenlijk op berekend dat kinderen en kleinkinderen zullen bijspringen. Een ziekte- of ouderdomsverzekering af te sluiten is in beginsel wel mogelijk, maar wie kan zich dat permitteren, als je inkomen nauwelijks voldoende is om het einde van de maand te halen? Bovendien is het lang niet zeker dat een verzekerde ook inderdaad de uitkeringen zal krijgen waarop hij recht meende te hebben.

Ziek

Ziek worden levert in Oekraïne andere problemen op dan bijvoorbeeld in Nederland. Een huisarts, die bij je langs kan komen, bestaat hier niet. Je zult dus, hoe ziek je ook bent, altijd naar de dichtstbijzijnde kliniek moeten zien te komen. Of anders: ziekenhuisopname! Maar dat is dan wel voor je eigen rekening. Ook medicijnen en verbandmateriaal moet de patiënt zelf betalen of meebrengen. Lang niet alle medicijnen kun je bij iedere apotheek bestellen, soms moet je wel bij drie of vier adressen langsgaan om aan te treffen wat de dokter je heeft voorgeschreven.

Rolstoelen en rollators zijn aardig voor in huis, maar de straten zijn daar niet op berekend: stoepje op, stoepje af, en dan nog de trappen waar je toch eigenlijk een lift zou verwachten ... Ben je toevallig slecht ter been, dan heb je eenvoudig pech gehad.

In een stad als Kiëv is er natuurlijk openbaar vervoer, maar er is veel ervaring nodig om te weten hoe je van A naar B komt, gebruik makend van de bus, de tram, de metro, en dan weer overstappen op... enzovoort. Taxi's zijn er ook wel, hoewel die voor vele Kiëvers te duur zijn. Onderhoud van wegen, vooral van provinciale wegen, is een probleem dat iedere volgende generatie weer voor zich uit schuift.

Belastingen

Voor de overheid bestaat het inkomen grotendeels uit de belastingen. Maar belastingen betaal je alleen als je officieel werknemer bent, en vooral mensen met een laag inkomen proberen daaraan te ontkomen. Ofwel, ze nemen genoegen met een minimaal 'officieel inkomen' en krijgen een aanvullend bedrag in een enveloppe door hun werkgever toegeschoven. Bovendien houden enige miljoenen werkzoekenden het in Oekraïne voor gezien, zij vinden eerder een baan in bijvoorbeeld Polen. Als het goed is, betalen ze dáár hun inkomstenbelasting - zodat de Oekraïense fiscus achter het net vist.

Hoe bevalt het leven in Kiëv mij, na vijftien jaar? Kort samengevat: ik kom in geen enkel opzicht tekort, ik mag mij omringd weten door liefde en aandacht, maar ik heb ook gezien dat het leven voor heel velen hier bijna ondraaglijk is. Wat knap is het als sommigen, die dit aan den lijve ondergaan, desondanks volhouden dat ze "er trots op zijn, Oekraïner te wezen."

dr. Klaus van der Grijp (1939) was docent kerkgeschiedenis in Brazilië en vervolgens predikant in Heerenveen, Voorburg en Utrecht.

Sinds 2005 woont hij in Kiëv

Diversen

Open dag in Sint Vituskerk van Wetsens op zaterdag 15 juni

Op zaterdag 15 juni houdt de Sint Vituskerk in Wetsens de jaarlijkse open dag. De kerk is open van 13.00 - 17.00 uur. De plaatselijke commissie geeft een indruk van de verschillende activiteiten waarmee ze de kerk een zinvolle bestemming geeft. Ook zijn er kraampjes op het plein voor de kerk en is het mogelijk een Sint Vitus-terp wandeling te maken. Informatie: www.vituswetsens.nl

Taizéviering in Karmelklooster op zondag 30 juni

De Werkgroep Taizévieringen houdt op zondag 30 juni weer een viering in het Karmelklooster aan de Burg. Wuiteweg in Drachten. De dienst begint om 19.00 u., muzikale medewerking komt van het Taizékoor.

FRIS maakt publiceren ANBI-rapport op site gemakkelijker

Het Financieel Rapportage- en Informatiesysteem (FRIS) van de Protestantse kerk is uitgebreid met een ANBI-publicatiefunctie. Hiermee wordt het financiële verslag direct op de website van de gemeente getoond. Er moet wel eenmalig een kleine aanpassing gedaan worden aan de website, maar daarna hoeven kerkrentmeesters en diaconieën zich geen zorgen meer te maken over de vraag of ze voldoen aan de ANBI-regels van de Belastingdienst. Op tijd (voor 15 juni) de jaarrekening indienen in FRIS is automatisch op tijd voldoen aan de ANBI-verplichtingen.

28 dagen Bijbelse inspiratie met vakantieboekje van Petrus

De Protestantse Kerk heeft een vakantieboekje van Petrus uitgebracht, met voor 28 dagen bijbelteksten (gespreks)vragen en tips, met als overkoepelend thema Geloof, Hoop en Liefde. Het boekje is gratis aan te vragen via www.protestantsekerk.nl/vakantieboekje. Gemeenten kunnen uitdelexemplaren bestellen voor vijftig cent per stuk via de webwinkel van de kerk. Het wordt half juni verstuurd.

VOLGENDE KEER in G eandewei

De collecte en
de Maaltijd

Jezus en Nicodemus

'Zegen mij'

